ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1945

Vyhlásené: 13.11.1945 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

117.

Dekret presidenta republiky

ze dne 27. října 1945,

kterým se upravují ustanovení o prohlášení za mrtvého.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovuji:

ODDÍL I.
Všeobecné předpisy o řízení k prohlášení za mrtvého a k vedení důkazů smrti.

§ 1.

(1) Prohlásiti nezvěstného za mrtvého je příslušný okresní soud, u něhož měl nezvěstný svůj obecný soud v tuzemsku. Neměl-li nezvěstný v tuzemsku svůj obecný soud, je příslušný okresní soud, u něhož má svůj obecný soud navrhovatel.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí též pro řízení k vedení důkazu smrti.

§ 2.

Ve věcech prohlášení na mrtvého a důkazu smrti buď postupováno soudním řízením nesporným.

§ 3.

Je-li se obávati, že bude znemožněno nebo značně ztíženo zjistiti skutečnosti, jež mohou býti závažnými pro rozhodnutí o prohlášení za mrtvého, kdyby se vyšetření na delší dobu odložilo, může býti nařízeno již před podáním návrhu na prohlášení za mrtvého, aby takové skutečnosti byly zjištěny u okresního soudu, v jehož obvodu se má potřebné šetření vykonati.

§ 4.

Návrh na prohlášení nezvěstného za mrtvého nebo na vedení důkazu smrti může podati každý, kdo má právní zájem na určení smrti nezvěstného; vyžaduje-li to veřejný zájem, může podati návrh také státní zastupitelství.

§ 5.

(1) Návrh na prohlášení za mrtvého se může podati již rok před tím, než projde doba stanovená v § 24 občanského zákona v § 733 zák. čl. I/1911, ve znění zákona ze dne 30. června 1921, č. 252 Sb.

(2) Byl-li však nezvěstný v blízkém nebezpečenství smrti, může se návrh podati ihned po události, kterou byl jeho život ohrožen.

(3) O návrhu nemůže býti rozhodnuto před uplynutím doby uvedené v odstavci 1.

§ 6.

Uzná-li soud, že podle údajů jsou tu zákonné podmínky pro prohlášení za mrtvého, stanoví nezvěstnému opatrovníka pro zastoupení v řízení; může však od toho upustiti, má-li za to, že tohoto zastoupení není třeba.

§ 7.

(1) Soud vyzve vyhláškou, ve které uvede podstatné okolnosti případu, nezvěstného, aby se přihlásil, a všechny, kdož mají o něm vědomost, aby podali o něm zprávu soudu nebo opatrovníku, byl-li ustanoven.

(2) Ve vyhlášce buď oznámeno, že po uplynutí stanovené ediktální lhůty a na opětný návrh rozhodne soud o prohlášení za mrtvého, jestliže se nezvěstný nepřihlásí nebo se soud jinak nedoví, že nezvěstný žije.

(3) Ediktální lhůta buď určena na jeden rok od vyvěšení vyhlášky na soudní desce. V případě § 5, odst. 2 buď lhůta určena tak, že se skončí nejdříve uplynutím doby dotčené v § 5, odst. 1. Den, kterého se lhůta skončí, buď ve vyhlášce udán.

(4) Vyhláška buď vyvěšena na soudní desce a jednou uveřejněna v listě určeném pro soudní vyhlášky. Soud však může z úřední moci nařídití, aby vyhláška byla uveřejněna i v jiných listech nebo několikráte, a aby byla mimo to uvedena ve známost způsobem v místě obvyklým.

§ 8.

(1) Soud rozhodne o prohlášení za mrtvého po uplynutí ediktální lhůty určené ve vyhlášce jen na opětný návrh.

(2) Prohlásí-l soud nezvěstného za mrtvého, určí i den, který se považuje za den smrti. Za den smrti buď označen den, kterého podle výsledku konaných šetření nezvěstný pravděpodobně zemřel nebo který pravděpodobně nepřežil, jinak poslední den doby, jejíž uplynutí zakládá domněnku, že nezvěstný zemřel.

(3) Je-li zjištěn jen den smrti, třeba považovati konec dne za okamžik, kdy smrt nastala.

§ 9.

Usnesení, kterým byl nezvěstný prohlášen za mrtvého, buď doručeno též státnímu zastupitelství při krajském soudu, v jehož obvodu má příslušný okresní soud své sídlo. Státní zastupitelství je oprávněno k rekursu.

§ 10.

(1) Pozůstalý manžel může s návrhem na prohlášení svého nezvěstného manžela za mrtvého spojiti návrh, aby bylo spolu s prohlášením za mrtvého vysloveno, že manželství je rozloučeno.

(2) Soud tu vždy ustanoví nezvěstnému opatrovníka. Usnesením, kterým se prohlásí nezvěstný za mrtvého, uzná se také o návrhu, aby bylo prohlášeno manželství za rozloučené.

(3) Bylo-li již dříve rozhodnuto o prohlášení za mrtvého, může pozůstalý manžel dodatečně navrhnouti, aby bylo prohlášeno manželství za rozloučené.

(4) Výsledky řízení o návrhu na prohlášení za mrtvého stačí i pro rozhodnutí, že manželství je rozloučeno.

§ 11.

(1) Nemůže-li býti prokázáno veřejnou listinou, že nezvěstný zemřel, může býti podán soudu (§ 1, odst. 2) návrh na vedení důkazu smrti jinými průvodními prostředky a žádáno za výrok, že tento důkaz byl proveden.

(2) Uzná-li soud, že návrh je způsobilý k tomu, aby bylo zahájeno řízení, vydá vyhlášku, o které platí obdobně ustanovení § 7. Ediktální lhůta buď přiměřeně zkrácena, nikoli však pod tři měsíce.

(3) Ustanovení § 6 jest užíti obdobně.

(4) Důkazy mohou býti provedeny dříve, než uplyne lhůta ve vyhlášce určená. Před rozhodnutím vyslechne soud účastníky o provedených důkazech.

(5) Uzná-li soud, že důkaz smrti byl proveden, udá v rozhodnutí den smrti. Za den smrti buď označen den, kterého podle provedených důkazů nezvěstný zemřel nebo který nepřežil.

§ 12.

(1) Je-li ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, na živu nebo zemřel-li jiného dne, než který je udán v soudním rozhodnutí jako den smrti, může býti navrženo, aby rozhodnutí o prohlášení za mrtvého bylo zrušeno nebo opraveno. Příslušný o návrhu rozhodnout je soud, který nezvěstného prohlásil v první stolici za mrtvého, a není-li tento soud v tuzemsku, soud, který by byl příslušný podle § 1, odst. 1.

(2) Návrh na zrušení nebo opravu soudního rozhodnutí může podati ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, ten, kdo má n zrušení nebo na opravě soudního rozhodnutí právní zájem, a ve veřejném zájmu též státní zastupitelství.

(3) Rozhodnutí o zrušení nebo opravě prohlášení za mrtvého je účinné pro všechny účastníky řízení a proti nim.

§ 13.

(1) Dostaví-li se ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, osobně k soudu a žádá, aby rozhodnutí o prohlášení za mrtvého bylo zrušeno, zruší je soud bez dalšího řízení, je-li nepochybné, že navrhovatel je skutečně ten, kdo byl za mrtvého prohlášen.

(2) Soud, který projednal pozůstalost, pak zařídí, aby byl navrhovatel uveden zpět v držbu majetku, který přešel po prohlášení za mrtvého na jiné osoby; pokud by však bylo třeba vyšetřiti sporné skutečnosti, odkáže účastníky na pořad práva.

(3) Soud též zařídí, aby bylo zrušeno poručenství, byl-li ustanoven poručník dětem toho, kdo byl prohlášen za mrtvého, a aby byl navrhovateli opět umožněn výkon otcovské moci.

§ 14.

Ustanovení §§ 12 a 13 platí přiměřeně, je-li nezvěstný ještě na živu po rozhodnutí, že byl proveden důkaz jeho smrti, nebo zemřel-li jiného dne, než který byl uznán za den jeho smrti.

§ 15.

Náklady řízení včetně nákladů opatrovníkových hradí navrhovatel. Byl-li nezvěstný prohlášen za mrtvého nebo byl-li proveden důkaz jeho smrti, může navrhovatel požadovati náhradu těchto nákladů z pozůstalosti. Bylo-li řízení vedeno k návrhu státního zastupitelství, založí se náklady z příslušné úřední zálohy; ustanovení věty 2 se užije přiměřeně.

§ 16.

(1) Nezvěstný může býti v Československé republice prohlášen za mrtvého, byl-li československých státním občanem v době, kdy podle došlých zpráv ještě žil.

(2) Bylo-li soudu prokázáno, že nezvěstný v době rozhodné podle odstavce 1 byl cizím občanem, nebo nemůže-li býti soudu podán průkaz o tom, že nezvěstný byl v této době československým státním občanem, může býti v Československé republice prohlášen za mrtvého podle zákonů československých s právním následkem pro právní poměry, které jest posuzovati podle práva platného v Československé republice, a s právním následkem pro jmění v Československé republice. Věci, pro které jsou vedeny v Československé republice veřejné knihy nebo rejstříky, určené k zápisu oprávněného, a nároky, které možno uplatňovati u soudů československých, je považovati za jmění v Československé republice.

(3) Pozůstalý manžel, který je československým státním občanem, může za podmínek odstavce 2 také navrhnouti, aby jeho manželství s nezvěstným bylo prohlášeno podle § 10 za rozloučené. O návrhu pozůstalé manželky platí stejně také tehdy, když až do uzavření manželství s nezvěstným byla československou státní občankou a v Československé republice zůstala nebo se tam vrátila.

(4) Ustanovuje-li mezinárodní smlouva vyhlášená ve Sbírce zákonů a nařízení něco jiného, platí místo předchozích předpisů její ustanovení.

ODDÍL II.
Zvláštní předpisy pro účastníky války v letech 1939-1945.

§ 17.

(1) Kdo se jako účastník války v letech 1939 až 1945 stal nezvěstným, může býti prohlášen za mrtvého, nejen když jsou tu podmínky stanovené dosud platnými předpisy (§ 5, odst. 1), nýbrž i tehdy, když uplynuly dva roky ode dne, kterého byl podle došlých zpráv ještě na živu.

(2) Potvrdí-li ministerstvo ochrany práce a sociální péče nebo úřad (orgán) jím k tomu zmocněný, že nezvěstný byl postižen událostí, při které podle obecné zkušenosti je pravděpodobné, že všichni postižení zahynuli (doprava politických vězňů a jiných osob vězněných v koncentračních táborech do určitých míst, letecké bombardování a pod.), může býti prohlášen za mrtvého i tehdy, když uplynulo šest měsíců ode dne, kterého byl podle došlých zpráv ještě na živu.

§ 18.

(1) V řízení k prohlášení nezvěstného za mrtvého jest za účastníky války považovati zejména příslušníky branné moci některého z válčících států, účastníky národního odboje, čítajíc v to partyzány, bojovníky při revolučním povstání českého a slovenského lidu a osoby, které v době nesvobody v důsledku okupace anebo národní, rasové nebo politické persekuce byly zavlečeny, vystěhovány, internovány nebo vězněny, dále osoby, které se při oddílech branné moci nebo při oddílech národního boje zdržovaly nebo je následovaly, a osoby, které se před tím, než se staly nezvěstnými, zdržovaly v místech, kde se přihodily zvláštní válečné události (na př. boje, ostřelování, výbuchy, letecká bombardování, lodní nehody, požáry a pod.).

(2) Soud rozhodne podle okolností případu, zda v řízení k prohlášení za mrtvého může býti považována i jiná osoba za účastníka války.

§ 19.

Návrh na prohlášení nezvěstného účastníka války za mrtvého se může podati již po uplynutí roku ode dne, kterého byl nezvěstný podle došlých zpráv ještě na živu. Byl-li však nezvěstný v blízkém nebezpečenství smrti, může se návrh podati ihned.

§ 20.

(1) Ediktální lhůta činí jeden rok. V případě § 19, věty 2 se však lhůta určí tak, že skončí nejdříve uplynutím doby zmíněné v § 17.

(2) Uplynula-li v době vydání soudní vyhlášky, kterou se zahajuje řízení k prohlášení nezvěstného za mrtvého, již doba stanovená v § 17, činí ediktální lhůta šest měsíců.

(3) V případech uvedených v § 17, odst. 2 činí ediktální lhůta šest týdnů.

(4) Ediktální lhůta se počíná dnem vyvěšení vyhlášky, kterou se zahajuje řízení k prohlášení nezvěstného za mrtvého, na soudní desce. Den, kterého se lhůta skončí, buď ve vyhlášce udán.

§ 21.

V řízení k vedení důkazu smrti může soud, jde-li o účastníka války, ediktální lhůtu přiměřeně zkrátit, a to až na 15 dnů. Soud může upustit od slyšení účastníků o provedených důkazech, nelze-li slyšení provésti bez značných obtíží.

ODDÍL III
Ustanovení závěrečná.

§ 22.

Zrušují se:

1. ustanovení §§ 112 až 114 a § 277 obč. zákona,
2. ustanovení zákona ze dne 16. února 1883, č. 20 ř. z., o řízení k prohlášení za mrtvého a k vedení důkazu smrti, ve znění zákona ze dne 31. března 1918, č. 129 ř. z.,
3. ustanovení zákona ze dne 31. března 1918, č. 128 ř. z. o prohlášení za mrtvé osob pohřešovaných v přítomné válce, ve znění zákona ze dne 30. června 1921, č. 252 Sb.,
4. ustanovení §§ 732, 733, odst. 1, bodu 3, pododst. 2 a 3 a §§ 734 a 748 zák. čl. I/1911, ve znění zákona ze dne 30. června 1921, č. 252 Sb.,
5. ustanovení zákona ze dne 30. června 1921, č. 252 Sb., jímž se upravují ustanovení o prohlášení za mrtvého, s výjimkou ustanovení čl. III, bodu 1, odst. 1,
6. poukaz na § 743 zák. čl. I/1911 v ustanovení § 73 písm. c) zák. čl. XXXI/1894 o právu manželském, ve znění čl. VII zákona ze dne 30. června 1921, č. 252 Sb., a ustanovení § 73, odst. 2 zák. čl. XXXI/1894.

§ 23.

Předpisů uvedených v oddílu I jest užíti, pokud tento dekret neustanovuje jinak, i pro soudní řízení podle oddílu II.

§ 24.

Soudy dosud příslušné dokončí řízení zahájená před účinností tohoto dekretu podle ustanovení tohoto dekretu a zejména změní podle potřeby ediktální lhůty již určené.

§ 25.

O návrhu pozůstalého manžela, aby manželství bylo rozloučeno, který byl podán po prohlášení jeho manžela za mrtvého, náleží rozhodnouti soudu, který v první stolici rozhodoval o prohlášení za mrtvého, a není-li tento soud v Československé republice, okresnímu soudu, u něhož má svůj obecný soud navrhovatel.

§ 26.

Tento dekret nabývá účinnosti 7. dnem pod vyhlášení; provede jej ministr spravedlnosti v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Stránský v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.